

Lärda fruntimmer
MOLIÈRE

Malmö Stadsteater **STORAN**
Vårsäsongen -88

Välkomna till en riktig klassiker

När jag tillträdde som teaterchef vid Malmö Stadsteater spelades senast en pjäs av Molière. Den gången var det TARTUFFE som blev en naturlig bro mellan två teaterchefstider och publiken älskade uppsättningen.

Om TARTUFFE har Goethe formulerat MOLIÈRES roll på följande sätt: "Han tuktrade människorna genom att på scenen säga sanningen om dem."

Efter fem år är det dags för en MOLIÈRE-komedi på Stora scenen och denna gången är det författarens LÄRDA FRUNTIMMER vi får möta.

I LÄRDA FRUNTIMMER löper som en röd tråd genom hela pjäsen Horatius ord "tukta genom skämt".

Vi kommer in i en högborgerlig 1600-talsfamilj i Paris där kvinnorna har tagit över makten. Miljön är som vid förra tillfället MOLIÈRE presenterades, skapad av scenografen ANNA GISLE, en kär vän och gäst som vi hälsar välkommen tillbaka. I spetsen för den högborgerliga familjen finner vi Philaminte, hennes sippa och karltokiga svägerska Bélise och den äldsta dottern Armande. Alla har det gemensamt att de förfasar sig mer över tjänarnas språkbruk än att använda sina krafter till att sköta hemmet, vilket verkligen sätter sina spår. Här möter vi också den uppblåste skalden Trissotin som uppmuntrar Philaminte i hennes strävande att bilda en "Lärd Akademi för Kvinnor". Mot dessa mer eller mindre artificiella karaktärer ställer MOLIÈRE familjens yngsta dotter Henriette och hennes älskade Clitrande. Någon hjälp från pappa Chrysale är knappast att vänta medan kanske onkel Ariste och husets uppriktiga piga kan hjälpa till i striden.

Vi kommer alltså in i ett högborgerligt hem nerslitet och illa vårdat där högfärd, snobberi och indoktrineringsmekanismer gisslas av författaren.

Vi hälsar Er alla välkomna till detta äventyr där vi alla hoppas att det provocerande hos MOLIÈRE når dagens publik även denna gång genom vår uppsättning av denna eviga följeslagare.

Claes Sylwander
Teaterchef

Lärda fruntimmer

av

MOLIÈRE

Översättning: ALLAN BERGSTRAND

Musik: KJELL ANDERSSON

Scenografi: ANNA GISLE

Regi och bearbetning: EVA SKÖLD

<i>Chrysale</i> , förmögen borgare	GÖTE FYHRING
<i>Philaminte</i> , dennes hustru	HANNA LANDING
<i>Armande</i> , deras döttrar	NINA PONTÉN
<i>Henriette</i> ,	ANNA LINDHOLM
<i>Ariste</i> , Chrysales bror	CLAS GÖRAN SÖLLGÅRD
<i>Bélise</i> , Chrysales syster	MARIANNE MÖRCK
<i>Clitandre</i> , Henriettes tillbedjare	OLE FORSBERG
<i>Trissotin</i> , poet	LARS HUMBLE
<i>Vadius</i> , en lärd	KENNETH MILLDOFF
<i>Martine</i> , köksa	BRITA-LENA SJÖBERG
<i>L'Epine</i> , lakej	PETER SJÖQUIST
<i>En notarie</i>	ARNE STRÖMGREN
<i>Musikern</i>	Kjell Andersson
<i>Sufflösen</i>	Birgitta Sylwander

Premiär fredagen 8 april 1988

Föreställningens längd 2 tim 15 min (inkl paus)

PRODUKTION:

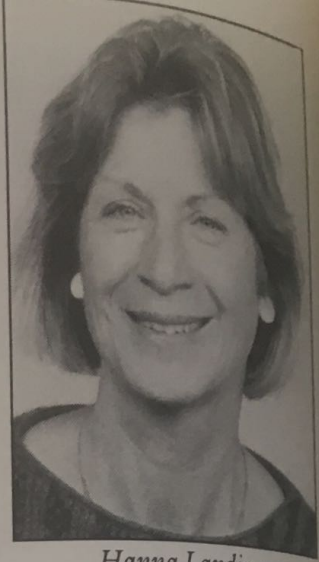
Regiassistent: Martin Cronström · Inspicient: Sten Svensson
Scenteknisk chef: Sven Olofsson · Scenchef: Jerry Frisk
1:e scenmästare: Kjell Arvidsson · Scenmästare: Christer Alsrup, Hilmar Key
Belysningschef: Göran Nilsson · Ljussättare: Christer Olsson
Belysningsmästare: Ulf Nielsen
Belysningsmästare: Gert-Åke Christiansson, Yngve Edlund
Ljudchef: Bengt Tony Jönsson · Ljud: Tomas Carlsson, Daniel Hasselmyr
Rekvisitachef: Geza Mucha
Rekvisitörer: Tora Andersson, Ingrid Sahlin, Marie Wenander, Zuzanne Ljungblad
Verkstadschef: Lars Jönsson
För Damkostym: Karin Emanuelsson · För Herrkostym: Benny Ohlsson
Peruk, mask, frisyr: Malmö stadsteaters perukmakeri
Ateljéchef: Ehrhard Schönebeck · Attributmakare: Åke Möller
För tapetseri: Claes Stålhammar · För snickeri: Åke Erlandsson

Peter Sjöquist

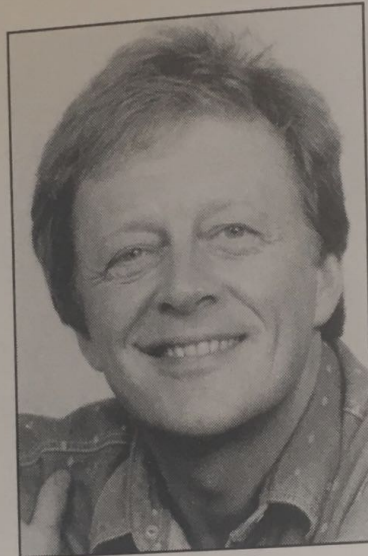
Marianne Mörck

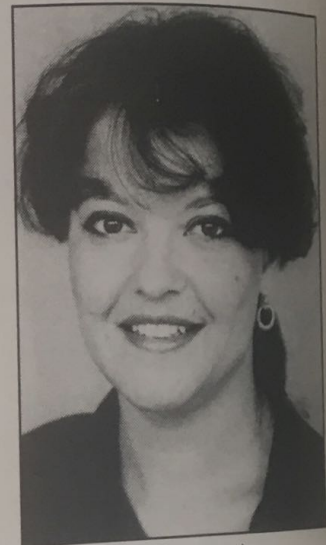
Hanna Landing

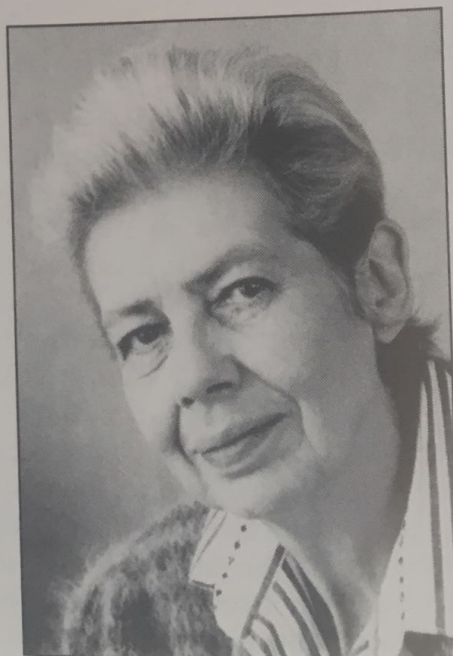
Kenneth Milldoff

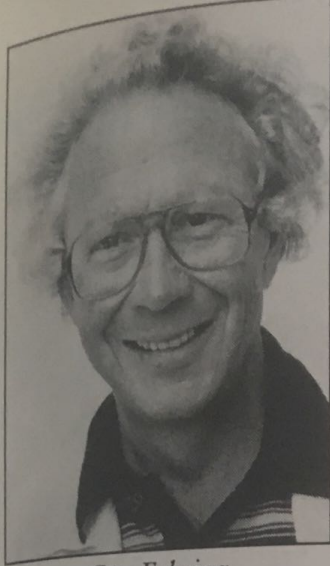
Lars Humble

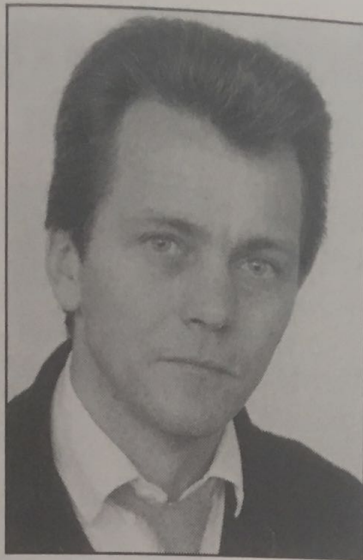
Nina Pontén

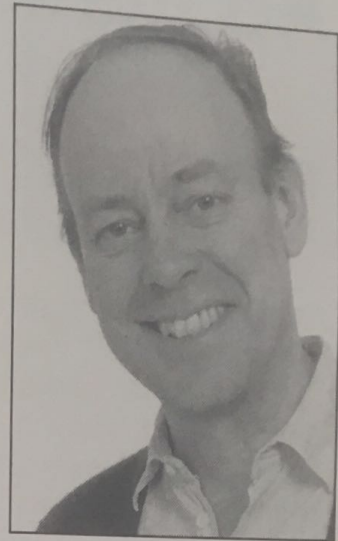
Eva Sköld

Göte Fyhring

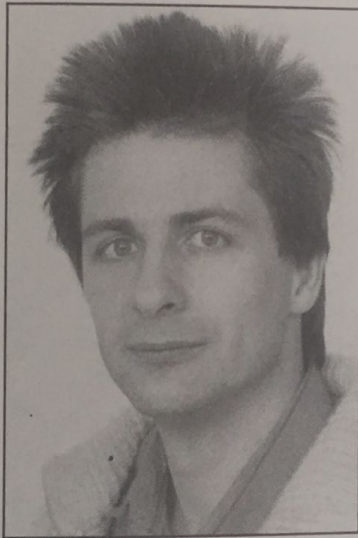
Clas-Göran Söllgård

Arne Strömngren

Anna Lindholm

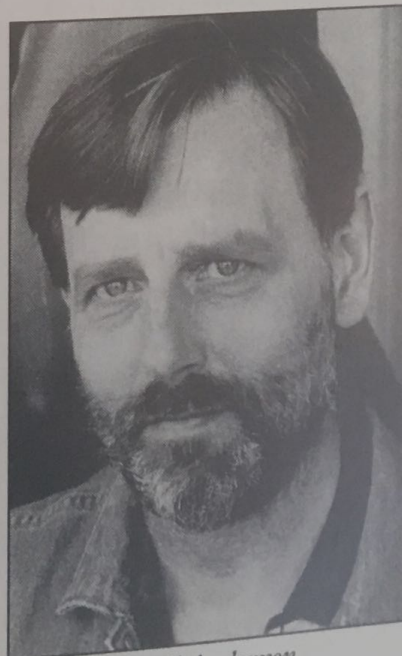
Ole Forsberg

Brita-Lena Sjöberg

Anna Gisle

Kjell Andersson

Att tukta sederna med skämt

av Cecilia Ölveczky

Ludvig XIV, solkungen själv, kallar sig till hovesteten, parnassens "lagstiftare", Boileau och frågar:

"Vem är den störste poeten i vår tid?"

"Det är Molière", svarar den lärde.

"Jag trodde han var komediant", säger den förvånade kungen.

Så lyder skvallret från historien. Men sanningen är den att komedian-ten som kungen älskade, poeten som Boileau värderade så högt, var utsatt för en av de värsta förföljelsekampanjer som vår tids litteraturhistoria har sett. Hans pjäs "Tartuffe" fick etablissemanget att rasa. Det verkar som om Molière med den hade satt fingret på dess mest ömtåliga punkt. När han avslöjar hur falska profeter utnyttjar religionen för att, ständigt, skaffa sig mer makt; när han sätter likhetstecken mellan fanatisk fromhet och dumhet, blir han beskylld för att undergräva moralens grundvalar. "Denna djävul i människohamn, denna gudlöse fritänkare som gör narr av allt som är heligt – förtjänar inte denna skald att bli hängd?" skrev Pierre Roule som representant för etablissemanget i ett öppet brev till Ludvig XIV. Och Molières fiender gjorde allt för att förhindra hans verksamhet.

När "Tartuffe" efter många pinsamma turer fick halvhjärtad nåd av kungen så bytte hans fiender taktik. Å ena sidan blåste man åter liv i de gamla ryktena om att han skulle leva i blodskam; att han skulle ha gift sig med sin egen dotter. De förfinade salongs"konstnärerna", å andra sidan, anklagade honom för att skriva oslipat, oskolat, om inte direkt dåligt.

Så kom vintern 1671–72, som

Jean-Baptiste Molière.
Oljemålning, tillskriven Pierre Mignard.

blev en av de svåraste perioderna i Molières liv. I flera veckor var han så svårt sjuk att man trodde att han skulle dö. När han till slut är på bättringsvägen så dör hans enda sanna vän, den kloka och stora skådespelerskan Madeleine Béjart, den 17 februari 1672. Hans ekonomiska situation är oroväckande. Påståendena att han skulle skriva dåligt hade fått ny näring när han hade "vågat" skriva "Den girige" på prosa.

Han drabbades alltså av sjukdom, sorg, ekonomiska problem och förföljelser som skulle kunna knäcka vem

som helst. Men det förefaller som om Molière övervann allt. Hans arbetslust kände inga gränser. Redan den 11 mars 1672 var hans nya pjäs "Lärda fruntimmer" färdig för premiär. Hans fiender, de förfinade låtsaskonstnärerna, fick här se sig själva i Molières dräpande skrattspegel. Pjäsen perfekt klingande alexandrinerna krossade all kritik. Molière visade att han, om han ville, var en ypperlig versmakare.

Sin vana trogen stod han själv på scenen, i rollen som Chrysale, medans hans unga hustru – Armande Béjart – spelade Henriette. Pikant på premiären var att Philamintes roll spelades av en manlig skådespelare. Denna kvinnoälskande Molière tyckte nog att denna dam är lika övertygad om sin egen föträfflighet som män i allmänhet brukar vara. Pjäsen blev en skandal-succé. Alla ville se den för att, i efterhand, kunna förarga sig över den. Molière visar sig på sitt bästa strids-humör och han är inte rädd för att provocera. Han hämtar sina kvinnor direkt från de kända litterära salongerna och i sin skildring av salongspöeterna går han ännu längre. Han nöjer sig inte bara med att härma deras språk, deras sätt att uppföra sig och deras ständiga interna käbbel, men tar sig friheten att låna Trissotins makabra sonett direkt från diktsamlingen till herr poeten Cotin. Och samtidigt som de "lärda fruntimmerna" kände igen sina väninnor på scenen och blev chockerade å deras vägnar var den stackars Cotin, som det berättats, i hela sitt liv tvungen att dementera sin skuld i det "förfärliga stycket". Pjäsen var och är kontroversiell; den väcker debatt och känslor, särskilt i kvinno-kretsar.

Är Molière då mot utbildning för kvinnor; mot kvinnofrigörelsen? Knappast. Man får inte glömma att han är författaren som i alla sina pjäser

höjer rösten för kvinnans rätt att bestämma över sitt eget liv, för hennes rätt att gifta sig med den hon vill. Dessutom skrev aldrig Molière något "lärostycke". Hans satir är alltid riktad mot det inskränkta, det överdrivna och dåraktiga hos individen. Han lever i sin tid och lägger märke till allt. När han ser hur pretentiösa litterära salonger växer upp som svampar ur jorden och gör sig till smakdomare över den konst som bör vara fri, då sätter han det tillgjorda under lupp. När han genomskådar hur kunskaps-hungern hos kvinnor utnyttjas av hycklande män så att sladder, intriger

Molière i rollen som Sganarelle.

och bedrägeri förhärligas i konstens namn, då slår han larm. Men hans ambition är inte att spela filosof eller komma med världsfrälsande lösningar. Den lärdom han har att bjuda är alltid den enklaste, och densamma i alla hans pjäser; lev efter ditt förstånd, sky överdrifter – tom i dygdighet. Molière stöder sig ofta på dessa ord av Horatius: "Tukta sederna med skämt". Och denna målsättning var han trogen i hela sitt liv. Han har lärt oss att hata intolerans och lögn, att avsky hyckleri och fanatism. Men också vikten av att våga använda ironin och självironin som vapen.

"Lärda fruntimmers" litterära karriär har inte varit den lättaste. Ofta har den kommit i skuggan av Tartuffe. Det har hävdats att dessa två komedier liknar varandra såväl i sin konstruktion som i sitt avslöjande av hyckleriet. Och vid jämförelse har det oftast varit "Tartuffe" som vägt tyngst. Det

har, genom tiderna, setts som en viktigare uppgift att slåss mot kyrkans inflytande än att kämpa mot snobberiet och de falska profeterna i konsten.

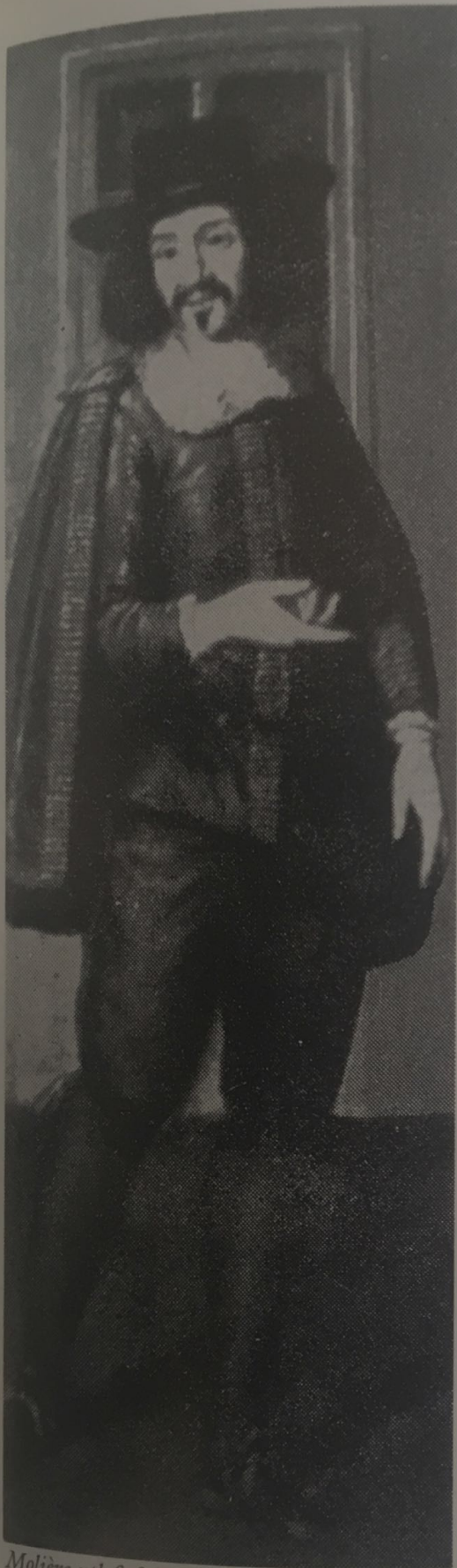
Men att man idag väljer att sätta upp "Lärda fruntimmer" är knappast någon tillfällighet. Vi upplever kanske att vi, i en tid av kvinnofrigörelse, har behov av en liten tankeställare: Vad är feminismen värd om den inte leder fram till vidsyn, tolerans och en ny människosyn. Vidare, och kanske ännu viktigare: Vi förförs idag av färdigskraddade idéer och uppfattningar, vi överväldigas av ständigt nya trender och vi faller sanslöst för allt som, både synliga och osynliga, Trisotiner dikterar för oss. Vårt sunda förnuft håller på att svikta. Då ber vi Molière om hjälp för att kunna "tukta sederna med skämt".

(Cecilia Ölveczky är dramaturg vid det "Norske teatret" i Oslo.)

Övers från norskan: *Johan Celandner*

Italienska och franska skådespelare. Samtida kostymbild i olja av okänd konstnär. Musée de la Comédie-Française, Paris.

Molière utlyft från målningen till vänster.

Eva Sköld

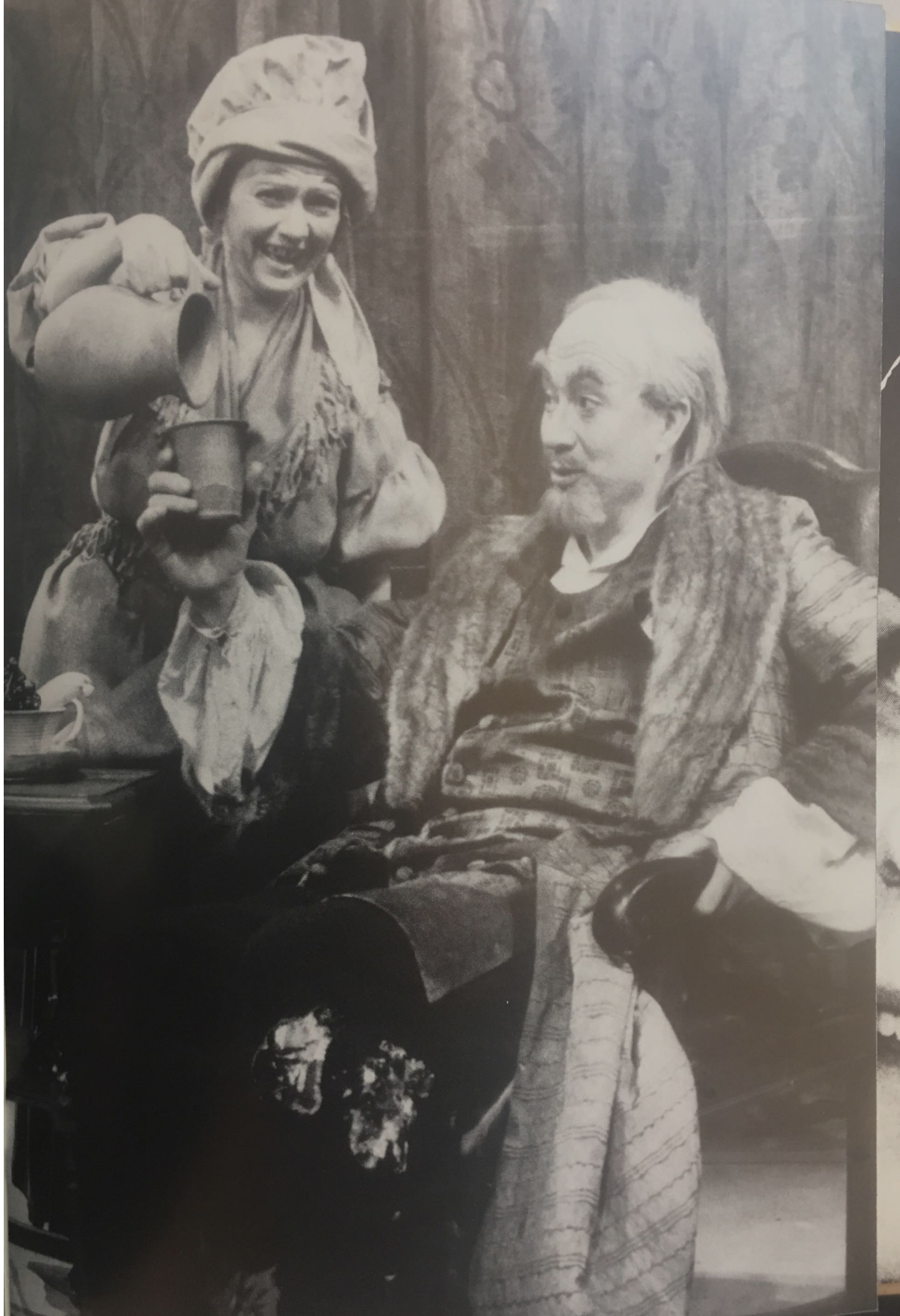
föreställningens regissör har under sin bana satt upp ett antal Molièrepjäser både här i Sverige och i Norge ("Lärda Fruntimmer" satte hon upp på det "Norske teatret" för några år sen). I programmet till "Äktenskapsskolan", här i Malmö 1971, skriver hon om "Molière – den radikale".

Kring varje klassiker avlagras genom tiderna så många förutfattade meningar att vårt spontana möte med dem ofta försvåras. Antingen sitter vi fast i traditionella uppfattningar eller opponerar vi oss genom att avfärda eller överaktualisera ett material som i sig äger beständighet.

Var tid belyser den mänskliga problematiken från sin synvinkel och med sitt filter, men grundtematiken förblir märkligt densamma. Frihet kontra förtryck, tolerans kontra fördomsfullhet, kärlek kontra hat, ordning kontra kaos, fasta rättsbegrepp kontra godtyckliga, jämlikhet kontra slaveri – det är den mänskliga samlevnadens eviga tema – vår gemensamma verklighet över tid och rum.

Det är i denna obegränsning, som Molière och med honom andra klassiker förblir aktuella i vårt NU. Det är också i denna begränsning som befrielsen ligger – befrielsen från vår egen tidskostymering. Vi får en distans på köpet som gör det lättare för oss att både skratta och gråta och uppleva ett försoningens skimmer kring vår egen situation.

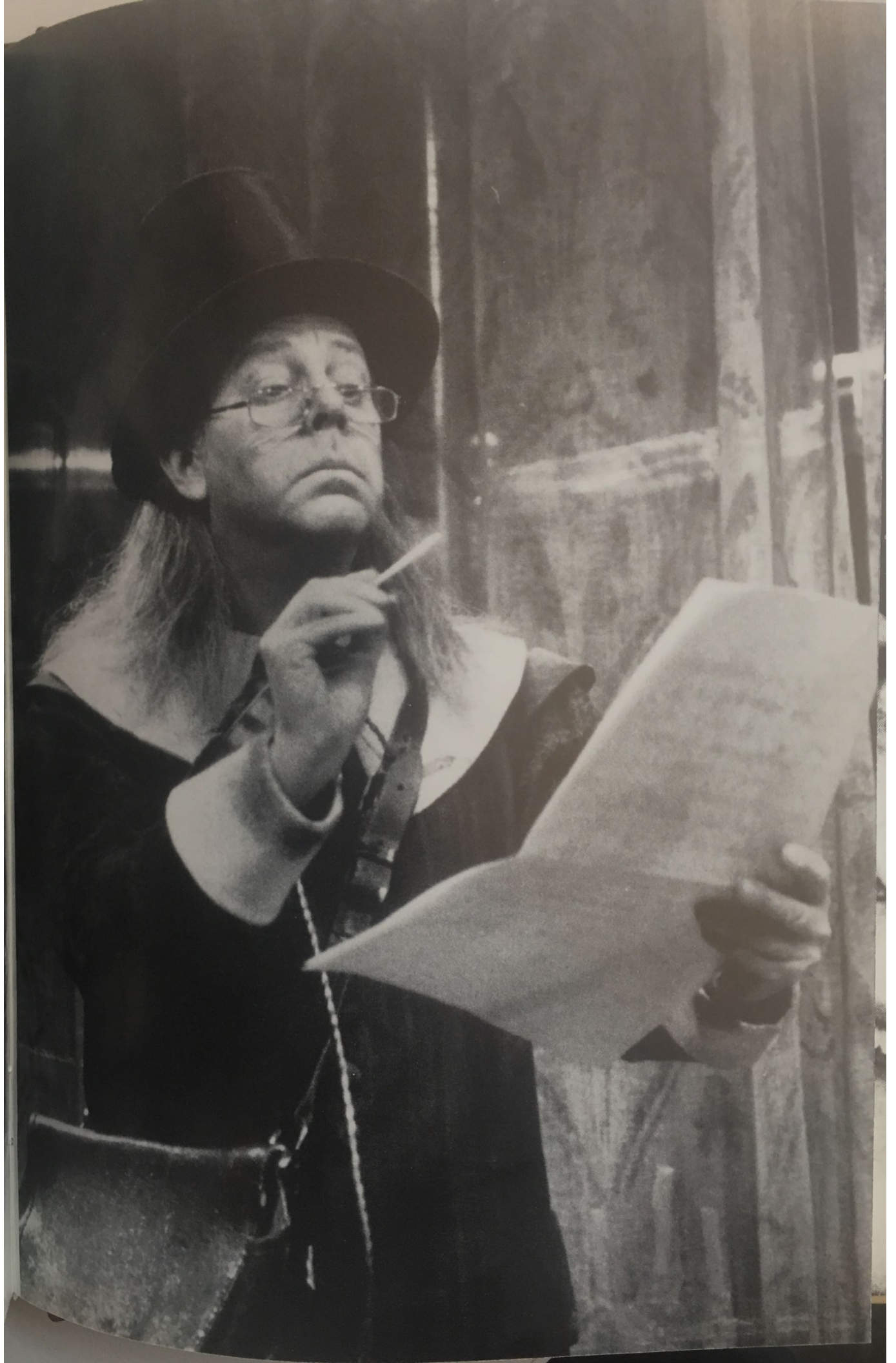

Molières liv

– av Voltaire

Publikens smak för frivoliteter och önskan att göra en hel bok av något som bara borde uppfylla några sidor, är orsaken till att berömda människors levnadshistoria nästan alltid blir förvanskad av onödiga detaljer och av folkliga anekdoter som är både felaktiga och smaklösa. Härtill kommer ofta den orättvisa kritiken av deras verk. Det var vad som hände den Racine-edition som utkom i Paris 1728. Vi ska försöka undvika den stötestenen i denna korta historia om Molières liv, vi ska berätta bara det som vi tror är sant och som är värt att nämna och vi ska inte riskera att skriva något om hans verk som motsäger den bildade publikens känslor.

Jean-Baptiste Poquelin föddes i Paris 1620 i ett hus som ännu står kvar bland Hallarnas pelare. Hans far Jean-Baptiste Poquelin, kungens tapetserare och antikförsäljare och Anne Boutet, hans mor, uppfostrade honom bara med tanke på sitt eget levnadssätt som också skulle bli hans öde: han stannade tills han blev 14 år gammal i deras butik, och kunde ingenting utöver sitt yrke, just läsa och skriva lite. Till hans förmån utverkade föräldrarna hos kungen rätten att överta faderns yrke efter dennes död, men hans begåvning kallade honom på annat håll. Man märker att nästan alla som skapade sig ett namn inom de sköna konsterna gjorde det trots sina föräldrar och att naturen hela tiden var starkare än uppfostran.

Poquelin hade en farfar som tyckte om komedin och som ibland tog honom med sig på teater i l'hôtel de Bourgogne. Den unge mannen kände

strax en oövervinnlig avsky mot sitt yrke. Hans smak för studier utvecklades, han pressade sin farfar att denne skulle hjälpa honom att få börja på ett college, och till slut avpressade han fadern dennes samtycke och denne placerade honom på ett inackorderingsställe och skickade honom som skolyngling till jesuiterna med vederviljan hos en småborgare som tror att hans son är förlorad om han börjar studera.

På colleetet gjorde den unge Poquelin de framsteg som man kunde vänta av honom med tanke på hans iver att komma dit. Han studerade där i fem år som elev till Armand de Bourbon, den förste prinsen av Conti, som sedan blev litteraturens och Molières beskyddare.

Hans far var bliven en krympling, oförmögen att utföra sin tjänst hos kungen, och Poquelin blev tvungen att tjänstgöra i hans ställe. Han följde Louis XIII när monarken reste till Languedoc 1641. Efter återkomsten till Paris vaknade en våldsam passion för komedin som fick honom att avsluta sina studier.

Vid denna tid började teatern blomstra, den gren av litteraturen som är så föraktad när den är medelmåttig och så bidrar till statens ära när den är fulländad.

Före 1625 fanns inga fast anställda komediaktörer i Paris. Upptågsmakare åkte som i Italien från en stad till en annan, de spelade Hardys, Monchrétiens eller Balthazar Baros pjäser.

Pierre Corneille räddade teatern från barbari och förnedring omkring

1630. Hans första komedier som var lika bra för hans tid som de är dåliga för vår egen blev orsak till att en grupp av komedianter slog sig ner i Paris. Snart nog blev komedin på modet tack vare kardinal Richelieus passion för skådespel, och det fanns fler privata sällskap som gjorde föreställningar än vi har nu.

Poquelin slog sig samman med några ungdomar som var duktiga i deklamation, de spelade i Saint-Germains och Saint-Pauls områden. Detta sällskap ställde snabbt alla andra i skuggan, det kallades *L'illustre Théâtre*. Man vet att en av tidens tragedier som heter *Atexerce* och är skriven av en viss Magnon blev uppförd av *L'illustre Théâtre*.

Det var då Poquelin, som var medveten om sin begåvning, beslöt sig att helt och hållet ägna sig åt teatern, att samtidigt vara komediant och författare och att utvinna gagn och ära av sin begåvning.

Man vet att författare ofta medverkade i sina egna pjäser i Aten och att det inte alls var till deras vanära att uppträda offentligt med behag inför medborgarna. Poquelin var mera uppmuntrad av den tanken än hämmad av sin tids fördomar. Han tog namnet Molière.

Molière var okänd under åren av inbördeskrig i Frankrike, han använde dessa år för att odla sin talang och att förbereda några pjäser. Han samlade italienska scener, av vilka han gjorde små komedier för landsorten. Dessa första försök liknade mera dålig italiensk teater, där han hade hittat dem, än hans teatersnille som ännu inte haft tillfälle att utvecklas fullständigt. Geniet utvecklas och begränsas av allt som omger oss.

Den första ordentliga pjäsen i fem akter han skrev var *l'Etourdi*. Denna komedi sattes upp i Lyon 1653. I sta-

"L'illustre Théâtre":s skådespelares signaturer på deras kontrakt.

den fanns en trupp av landsortskomedianter som hade blivit övergivna när Molières trupp dök upp.

Några skådespelare från den gamla truppen anslöt sig till Molière och han reste från Lyon till Languedoc med en ganska fullständig trupp som huvudsakligen bestod av de två bröderna Gros-René, Duparc, en bagare från Saint-Honoregatan och damerna Dupart, Béjart och Debric.

Prinsen av Conti som ägde provinserna från Languedoc till Béziers kom ihåg Molière som han sett på colleget, och tog honom under sitt beskydd. Inför honom spelade Molière *l'Etourdi*, *le Dépit amoureux* och *Les Précieuses ridicules*.

Den lilla pjäsen *les Precieuses* som han skrev i landsorten bevisar att Molière menade just löjliga demer i provinsen, men han fann sedan att pjäsen också kunde gälla staden och hovet.

Molière var då 34 år gammal, vid den åldern skrev Corneille *le Cid*. Det är mycket svårt att lyckas i den dramatiska konsten innan man har nått den ålder som bär på kunskaper om världen och människohjärtat.

Sedan han hade åkt omkring i alla

provinser och hade spelat i Grenoble, i Lyon, i Rouen, kommer Molière slutligen till Paris 1658. Genom Prinsen av Conti fick han företräde för Monsieur, kung Louis XIV:s ende bror; Monsieur presenterade honom för kungen och drottningmodern. Hans trupp och han själv uppförde samma år inför Deras Majestäter tragedin *Nicomede* på den teater som efter kunglig befallning byggdes i vaktrummet i den gamla Louvren.

Sedan någon tid hade en grupp komedianter slagit sig ner på l'hôtel de Bourgogne. Dessa skådespelare var närvarande vid den unga truppens debut. Efter föreställningen av *Nicomède* kom Molière fram till scenens kant och tog sig friheten att hålla ett tal till kungen, i vilket han tackade Hans Majestät för dennes överseende och berömde skickligt skådespelarna från l'hôtel de Bourgogne, vars svartsjuka han var rädd för. Han avslutade sitt tal med att be om tillåtelse att spela en pjäs i en akt som han hade gjort i landsorten.

Sättet att spela små farser efter stora pjäser hade kommit ur bruk på l'hôtel de Bourgogne. Kungen gillade Molières förslag och truppen spelade genast *Den förälskade doktorn*. Sedan dess återupptogs bruket att spela dessa stycken i en eller i tre akter efter pjäserna i fem akter.

Molières trupp fick börja sin verksamhet i Paris. De slog sig ned vid teatern Petit-Bourbon som de delade med italienska skådespelare som hade den i sin besittning sedan några år.

Molières trupp spelade i teatern på tisdagarna, torsdagarna och lördagarna och italienerna de övriga dagarna.

Truppen från l'hôtel de Bourgogne spelade också bara tre dagar i veckan utom när de hade nya pjäser.

Sedan dess bar Molières trupp

namnet *la Troupe de Monsieur* (kungens ende bror) som var deras beskyddare. Efter två år, 1660, upplät han salongen på Palais Royale för dem. Kardinal Richelieu hade byggt den för föreställningen av *Mirame*, en tragedi som kardinalen själv skrivit med över femhundra strofer. Denna salong var lika dåligt byggd som hela teatern och jag måste i detta sammanhang påpeka att vi idag alltjämt saknar en dräglig teater, det är det gotiska barbariet som italienerna på goda grunder förebrår oss för. De goda pjäserna finns i Frankrike och de vackra teatersalongerna i Italien.

Molières trupp kunde njuta av salongen till sin ledares död. I salongen uppträdde också de som hade privilegium att sjunga vid operan, fastän byggnaden ännu mindre lämpade sig för sång än för deklamation.

Från 1658 till 1673, dvs i femton år, spelade Molière alla sina pjäser som är ungefär 30. Han ville också spela i tragedier men utan att lyckas; han hade i sin röst en munvighet och en slags hickning som inte stämde med den allvarliga genren och som gjorde hans spel mer komiskt och roligt. Hustrun till en av de bästa komedianterna lämnade oss ett sådant porträtt av Molière:

Petit-Bourbon-teatern under 1600-talet.

”Han var inte för fet, inte heller för mager, han var snarare lång än kort, ett värdigt sätt att gå, vackra fötter, han gick tungt, såg mycket allvarlig ut, hade stor näsa, stor mun, tjocka läppar, brun hudfärg, svarta och tjocka ögonbryn och han gjorde med dem olika rörelser som gjorde hans ansikte ytterst komiskt. När det gäller hans lynne var han mjuk, tillmötesgående, givmild. Han tyckte om att predika och när han läste sina pjäser för skådespelarna ville han att de skulle ta med sig sina barn för att kunna tolka deras naturliga rörelser.”

(Marie-Angèlique Gassaud Ducroisy, Paul Poissons fru)

Molière skaffade sig ett mycket stort antal anhängare i Paris och ett nästan lika stort antal fiender. Genom att skänka publiken god komedi vande han den vid att kritisera honom själv. Samma åskådare som applåderade medelmåttiga pjäser av andra författare slog bistert ned på minsta fel hos Molière. Människor dömer oss enligt sina förväntningar om oss, det minsta fel hos en känd författare tillsammans med publikens skadeglädje räcker för att fälla ett bra verk. Och därför blev *Britannicus* och *les Plaideurs* av Racine så illa mottagna, och därför hade *l'Avare*, *le Misanthrope*, *les Femmes savantes* (Lärda Fruntimmer), *l'Ecole des femmes* från början ingen succé.

Louis XIV, som hade en mycket naturlig smak och en mycket rättvis själ utan att för den sakens skull odla den, drog ofta hovet och staden till Molières föreställningar bara genom att själv gilla dem. Det vore mera hedrande för nationen att själv kunna bedöma rätt utan att behöva höra sin herres dom. Molière hade grymma fiender, särskilt bland tidens dåliga författare, deras beskyddare och deras anhang; de hetsade de gudfruktiga mot honom, man tillskrev honom skandalösa böcker, man anklagade honom för att i roller som mäktiga män inte ha visat något annat än allmän lastbarhet. Han skulle ha dignat under dessa anklagelser om kungen som uppmuntrade och stödde Racine och Déspréaux inte beskyddat Molière.

I själva verket hade han bara en pension på tusen livres och hans trupp hade sju livres. Den förmögenhet som han lyckats skaffa sig med sina verk gjorde att han inte hade något mer att önska sig. Inkomsterna från teatern och de pengar som han hade placerat gav honom trettio tusen livres i räntor som på den tiden var nästan dubbelt så mycket värda som samma pengar i vår tid.

Hans inflytande hos kungen verkade vara tillräckligt för att skaffa en sinekur åt sonen till hans läkare.

The image shows a close-up of a handwritten document, likely a marriage contract. The text is written in cursive and includes the following names and phrases: "M. de la Comte", "J. B. Poytelin", "Armande Béjart", "M. Béjart", "Louis Béjart", and "Armande Béjart". There are also some illegible scribbles and a large flourish at the bottom.

Molière's och Armande Béjart's signaturer på äktenskapskontraktet.

Läkaren hette Mauvilain. Alla vet vad som hände en gång på middag hos kungen:

”Ni har en läkare, sade kungen åt Molière, vad gör han med er?
– Sire, svarade Molière, vi pratas vid, han skriver ut medicin åt mig, jag struntar i att ta den och blir frisk.”

Molière använde sina tillgångar i en frikostighet som gick betydligt längre än vad som hos andra kallas *barmhärtighet*. Ofta uppmuntrade han med anseliga gåvor unga författare som visat sin begåvning: det är möjligen tack vare Molière som Frankrike har Racine. Han anställde den nittonårige Racine att arbeta för teatern när denne just slutat sina studier i Port-Royal. Han beställde av honom tragedin *Theagene et Chariclée* och fastän pjäsen var för obetydlig för att spela, betalade han 100 louis till den unge författaren och gav honom planen till *Bröderfiender*.

Molière, som lyckats med sin framgång, med sina beskyddare och vänner, sin förmögenhet var inte lycklig i sitt hem. 1661 gifte han sig med en ung flicka, dottern till fru Béjart och en adelsman vid namnet Modène. Det pratades att Molière var far till flickan: man spred detta förtal med en sådan omsorg att många andra fick för sig att de måste vederlägga det. Det blev bevisat att Molière träffade modern först efter att flickan var född. Ålderskillnaden och alla de faror som väntar en ung och vacker skådespelerska gjorde äktenskapet olyckligt, och Molière, hur filosofisk han hade varit innan, upplevde i sitt hem all avsmak, bitterhet och ibland det löjliga som han så ofta spelat på teatern. Så är det sant att människor som står över alla andra i sin begåvning närmar sig dem i sina svagheter. Varför skulle begåvning sätta oss över det mänskliga?

Den sista pjäsen han skrev var *la Malade imaginaire*. Han hade sedan en tid haft smärtor i bröstet och ibland spottade han blod. Dagen för den tredje föreställningen kände han sig ännu sämre än innan, man rådde honom att inte spela, men han ville göra en ansträngning och denna ansträngning kostade honom livet.

Han drabbades av kramper när han yttrat ordet *juro* i mellanspelet till *Den inbillade sjuke*. Man bar honom döende till hans hem på rue de Richelieu. Han fick hjälp av två av de nunnor som kommit till Paris för att samla pengar under fastlagen och som han hyste hos sig. Han dog i deras armar, kvävd av blodet som kom ur hans mun, den 17 februari 1673, femtiotre år gammal. Han lämnade bara en dotter efter sig. Hans änka gifte om sig med en skådespelare vid namnet Guérin.

Olyckan att han dog utan att få nattvarden och fördomar mot komedin blev avgörande för den parisiske ärkebiskopen Harlay de Chanvalon som var välkänd för sina kärleksintriger, när han vägrade Molière kyrklig begravning. Kungen tyckte synd om Molière och hade hjärta att be den parisiske ärkebiskopen att begrava honom vid någon kyrka. Kyrkoherden från Saint-Eustaches som Molière tillhörde ville inte befatta sig med saken. Pöbeln som kände Molière bara som komediant och inte visste något om att han var en framstående författare, filosof och en av sin tids stora män, trängdes i massor vid husets dörr på begravningsdagen.

Molières änka var tvungen att kasta pengar genom fönstren, och de eländiga människor som hade stört begravningen utan att veta varför, följde liktåget med respekt.

Malmö stadsteaters scener

STORAN

MY FAIR LADY

Musical av Alan Jay Lerner efter Bernard Shaws Pygmalion med musik av Frederick Loewe. Regissör: Arne Strömngren. Scenograf: Göran Arfs. Kostym: Annika Stigsdotter. Koreograf: Jan Borall. Kapellmästare: Mogens Dam/Elzbieta Lejczak.

ITALIENSKAN I ALGER

Komisk opera i 2 akter av Angelo Anelli. Musik av Gioacchino Rossini. Regissör: Leif Söderström. Scenograf: Erik Ulfers

INTIMAN

MÅSEN

Komedi av Anton Tjechov. Regissör: Ronnie Hallgren. Scenograf: Abelarto Gonzalez.

TRASIGA ÄNGLAR

av Albert Husson
Regi: Herman Ahlsell
Scenograf: Göran Arfs

FRÖKEN JULIE

Premiär 22 april
Drama av Strindberg.
Medv.: Göran Stangertz, Kerstin Birde, Veronica Sinclair.

VERKSTAN

Unga teaterns egen scen

LASSE I GATAN eller PIRATER

Premiär 15/4
Skådespel på vers i två uppträden
av Lars Forssell
Regi: Jörgen Düberg
Scenograf: Eva Sommestad

UPPSÖKANDE från Unga teatern

FINNS DET TIGRAR I KONGO?

Pjäsa av Bengt Ahlfors och Johan Bargum.
Regissör: Tom Deutgen.
Scenograf: Aida Kalnins.

Teaterchef och utgivare av programmet:
CLAES SYLWANDER
Redaktör: JOHAN CELANDER
Teaterfotograf: ANDERS MATTSSON
Programredaktionens adress:
Malmö Stadsteater
Box 17520, 200 10 Malmö
Tel: 040/10 02 20

Persondatorer och Kontorsmaskiner hos Malmös äldsta kontorsfackhandel

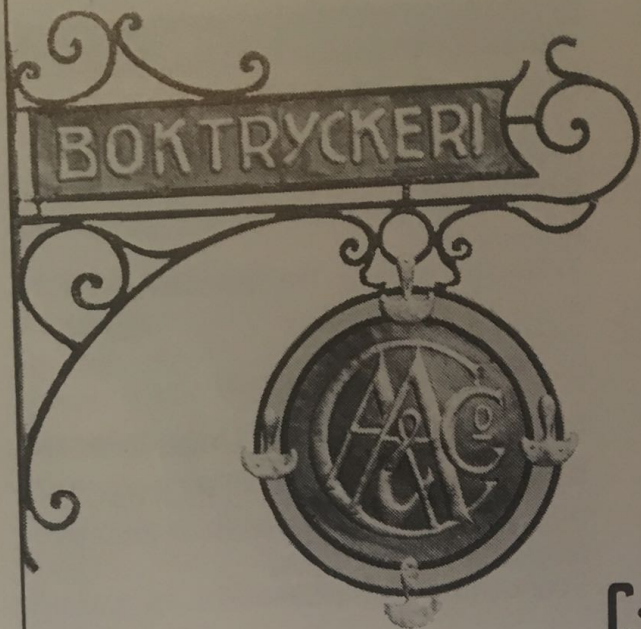
De ledande märkena hittar du hos oss:

Amstrad · Brother · Canon · Casio · Citizen · Esselte
HP · Lab Data · Lotus · Microline · Microsoft · Olympus
Panasonic · Sanyo · Sharp · Silver Reed · Toshiba

Eckerström &
Samuelson ab
040-12 40 98, 12 41 21

Östergatan 4
Intill Caroli City

Data
Utrustning ab
040-23 04 10

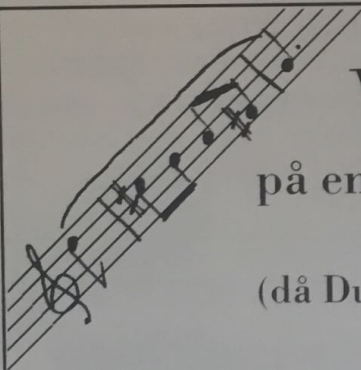

Tryckeriet i centrum

se'n 1869

TRYCKERIAKTIEBOLAGET
C·A·ANDERSSON & Co

Hjulhamngatan 5, 211 34 Malmö. Tel. 040-747 85.
Modertel. 040-22 92 75.

Välkommen in

på en bit mat efter teaterbesöket
eller en drink i pausen

(då Du kan beställa supén, som står klar
när föreställningen slutar.)

Smaklig spis!

*Teater
Krogen*

Marianne
Mörck

Bordsbeställning: 040-788 30

Göran
Sönnerstedt

Pär Ericson
fick 1987 års Thalia

Vem får henne 1988?

Föreställningen bevakas av Kvällspostens Thaliajury

KVÄLLSPOSTEN

Kultursidorna i Kvällsposten är ett nöje!

SKÅDESPEL OCH

BRÖD.

*Du sitter väl inte på teatern och är hungrig?
Du hinner faktiskt slinka in till oss i mellanakten.
Gott, snabbt och enkelt!
Eller ta mer tid på dig. Kom hit efter föreställningen
Vi serverar allt från korv till grillad entrecôte.
Garanterat fräscht och till ett bra pris!
Välkommen!*

Macbett

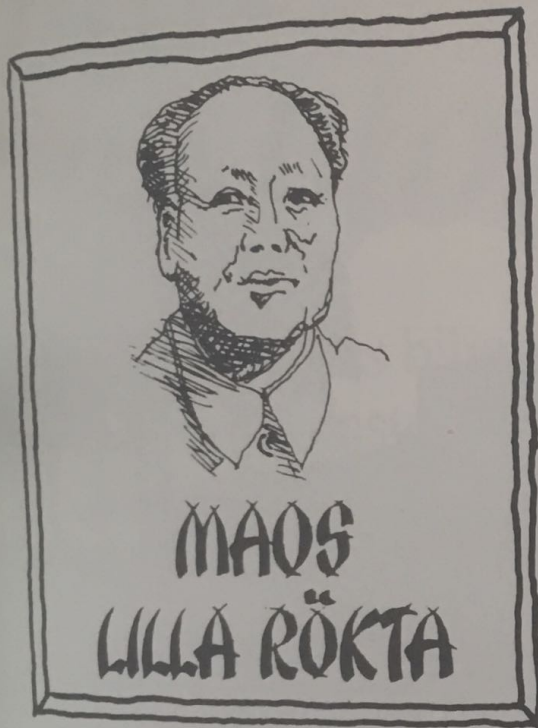
*Precis bakom teatern.
sö-to 11-23.30, fr-lö 11-01*

Billigare än kortkrediter!

Nya Hushållslånet Sparbanken Skåne
Pengar när du behöver

Malmö har Sveriges bästa TEARTER

Här finns massor av specialteer, t.ex.:

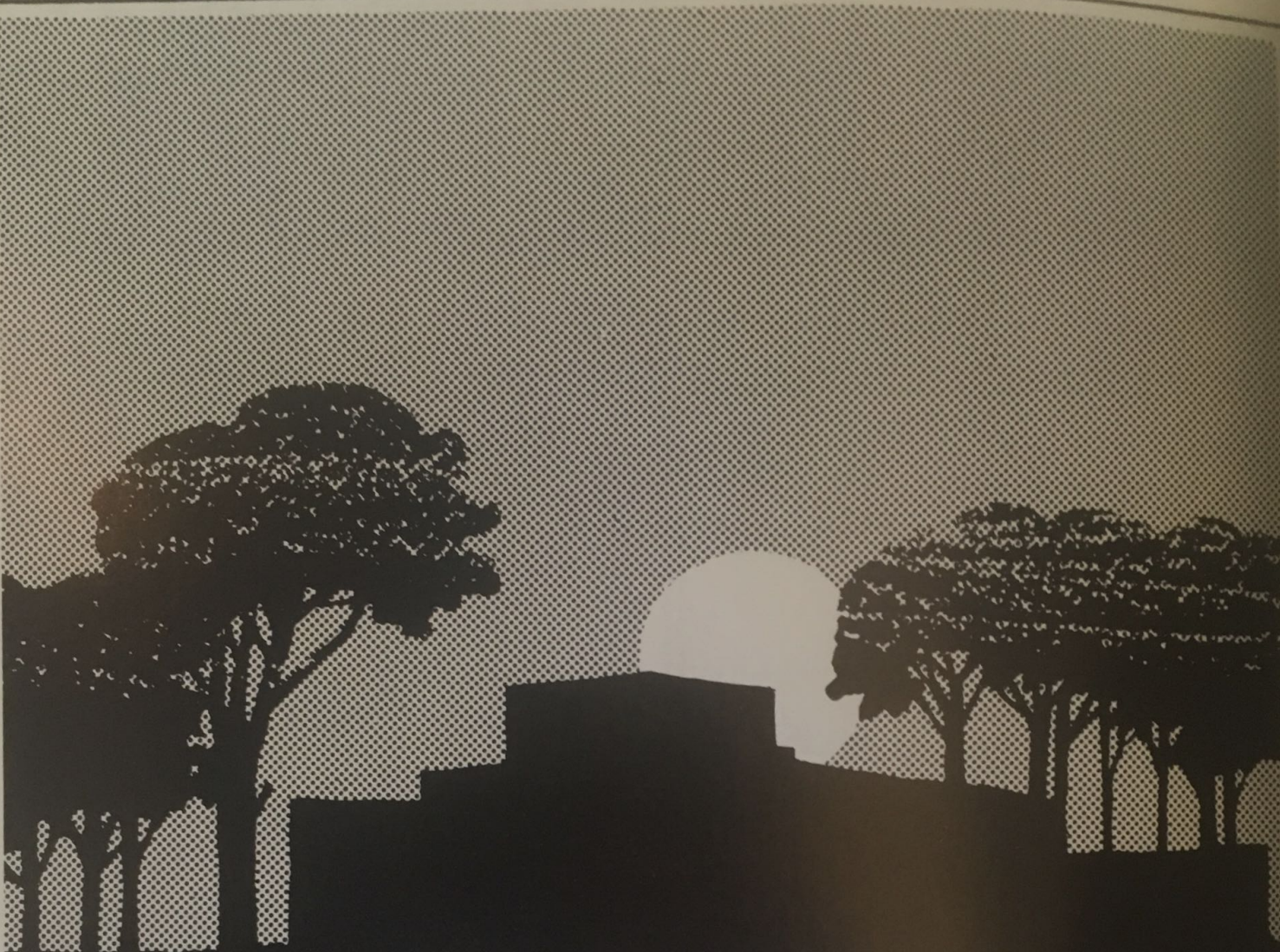

Tala om de goda smakernas spännvidd: Från Mao till gamla Victoria! Tänk att kunna betrakta, dofta, jämföra och välja mellan över 150 olika tesorter. Just den möjligheten har du i en av landets ambitiösaste specialbutiker för tearter.

Five o'clock Tehandel, Skomakaregatan 1, Malmö, 040-12 21 15

P.S. Vi har också tekannor, tekoppar, temuggar, förstklassiga biscuits och marmelader från England och Skottland samt Thorntons sanslöst goda praliner och konfektyrer. D.S.

Efter teatern
före arbetet

Syds♥enskan.

Kvällens biljett ger dig en blomma!

Spara kvällens biljett och ta med den till Fersens Blomsterhandel — den ger dig en extra gratisblomma nästa gång du handlar hos oss.

Erbjudandet gäller snittblommor med ett styckpris på maximum 10 kronor. Så blir fem tulpaner sex, nio rosor blir tio, sex fresior sju . . .

Fersens Blomsterhandel

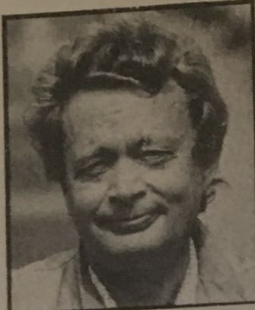

är teaterns blomsterhandel. Härifrån kommer premiärblommorna. Dessutom är vi specialister på buketter, dekorationer och andra arrangemang. Vi har alltid en bra sortering av gröna växter till låga priser och förmedlar din uppvaktning tvärs över gatan likaväl som tvärs över jordklotet!

Fersens väg 14, 211 42 Malmö. Telefon 040-97 65 49.

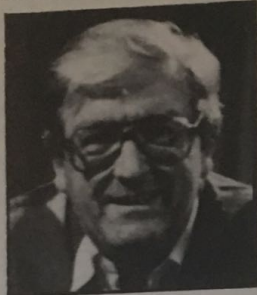
Arbetet – SÅ KLART!

NU FLER LÄSARE ÄN SYDSVENSKAN!

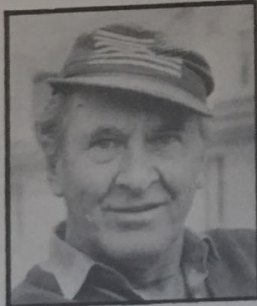
Ernst-Hugo Järegård:

– Jag har läst Arbetet regelbundet sedan 1976, och på nöjessidorna har jag alltid fått reda på vad jag ska göra tre–fyra dagar innan jag själv visste det. Så den tidningen kan man ju inte vara utan!

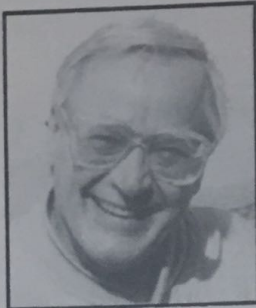
Lasse Holmqvist:

– När jag är i USA väljer jag New York Times och när jag e hemma i Skåne...ja, då blir det ju Arbetet så klart!

Hagge Geigert:

– Av alla jobb föredrar jag givetvis Arbetet! Och nöjessidorna ska vi bara inte tala om. Dom talar nämligen för sig själva.

Jan Malmsjö:

– Arbetet och Malmö är för mej något alldeles speciellt – många goda sidor!

PARADEN i Arbetet är Sveriges ledande nöjessidor med Sveriges främsta nöjesskribenter.

★ Tony Kaplan
★ Olle Bull
★ Anna Bergman
★ Mikael Frohm
★ Erik J Rudvall

★ Nenne Wählander
★ Sixten Nordström
★ Dag Lamberth
★ Lennart Bromander
★ Bengt Edlund

★ Stefan Ersgård
★ Eva Renntun
★ Åsa Ehinger
★ Ingrid Petersson
★ Clas Lewerentz

Bara folk som kan branschen. Och ni finner dem bara i Arbetet.

SDS: 248.000 LÄSARE PER VARDAG. ARBETET? JO, 280.000!

Det skall vara högt i tak på den skandinaviska kulturscenen.

Vi är hundratusentals människor i Sverige som älskar och vill värna om, vår konst och kultur. Vi är lika många i Danmark och Norge.

Kan vi samarbeta och höja taket på den skandinaviska kulturscenen så kan vi samtidigt bidra till att höja livskvaliteten i våra länder.

Och visst kan vi samarbeta framgångsrikt; alla vi danskar, norrmän och svenskar. Vi i SAS bevisar det dagligen. För SAS ägs, som Du vet, av de tre länderna och deras näringsliv.

Inte minst värdefullt är SAS' samarbete med kulturlivet. Genom att berika dess utbud berikar vi alla kulturälskare. Det skall vara högt i tak på den skandinaviska kulturscenen.

SAS

Cloetta

Gudomligt!